

FÜGGETLEN UJSÁG

POLITIKAI, GAZDASÁGI ÉS TÁRSADALMI KÉPES HETILAP,
A „MAGYAR GAZDASZÖVETSÉG“ KOZLÖNYE A MAGYAR NÉP SZÁMÁRA.

MEGJELEN MINDEN VASARNAP.

Hétfőre . . . . . 6 korona
Félévre . . . . . 3 korona
Negyedévre 1 korona 50 fillér
Egyes szám ára 14 fillér.

Felolős szerkesztő és kiadó-tulajdonos:

ZSITYAY NÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

BUDAPEST,

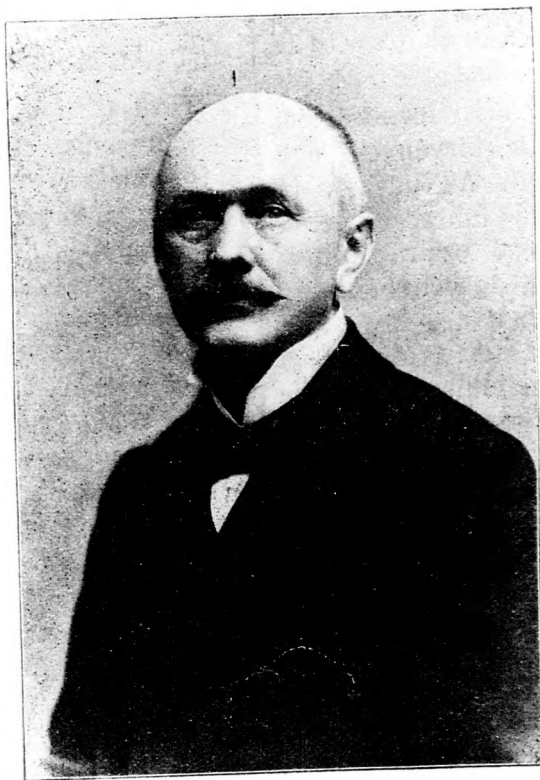
IX. ker., Üllői-út 26. szám. (Köztelek).

Halász Ferencz.

Halász Ferenczet a magyar tanügy szolgálatában eltöltött 30 évi működése után ö Felsője a király miniszteri osztálytanácsossá nevezte ki. Három évtized munkáját fordította Halász Ferencz a magyar népoktatás fejlesztésére és minden siker, amit elért, fokozta erejét, újabb eredmények kivívására. Soha új tervek-ből ki nem fogyott, soha tervet befejezetlenül abba nem hagyott és örökösén a munkának élt ép úgy, mint most, midőn a népoktatásügy osztályát vezeti a közoktatási miniszteriumban. Ugy jutott előre az életpályán, hogy mindig a munkára mutatta magát hivatottnak és nem fitogtatta, hogy magasabbra volna hivatottsága. Ugy lett jó parancsnok, hogy előbb derék közlegény volt, mert Halász Ferencz mint okleveles tanító kezdte el működését 1869-ben, huszéves korában. Tolnoka volt az ung-beregi tanfelügyelőnek. De egyuttal szorgalmas munkatársa és segédszerkesztője az Ung című ujságnak, amelyben Ungváron s a Felvidéken élénk küzdelmet fejtett ki a magyar állameszme érdekében. E

mellett nagy szorgalommal tanult és 1873-ban gimnáziumi érettségi vizsgát tett, majd a kassai jogakadémián elvégezte a jogi tanulmányokat.

Szorgalma és hazafias munkássága magára vonta a kormány figyelmét: 1876-ban kinevezték Beregmegye tanfelügyelőjévé. E vidék nem magyarajku lakosságának népoktatásügye akkoriban igen rendezetlen volt. Halász belátta, hogy az állami iskolák felállítása ott nemcsak elemi kulturát fog teremteni, hanem a magyarosodás ügyét is legjobban előre viszi. Fölterjesztést tett ily értelemben a kormánynak. Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter éles szemmel föfedezte az ő kiváló munkarejét, képességét és 1895-ben maga mellé rendelte a központba. Azóta Halász Ferencz itt fejté eredményes tevékenységét. Halász különösen az állami népoktatás vezetője s jólesik látni, milyen helyesen és nagy arányokban

HALÁSZ FERENCZ.

fejlődik ez elsőrangú kulturirányzat. Ez ünnepe tehát a magyar kulturának is szól és vezérének, Wlassics miniszternek is, ki szerencsés éleslátással választja meg munkatársait.

Mint legmegbízhatóbb és legolcsóbb
magvak beszerzési forrása

Mauthner Ödön

ajánlató

és. és kir. udvari szállító magkereskedése

Budapesten, VI. ker., Andrassy-ut 23. szám.

Szerelem és politika.

A trónörökös szerelmi házassága nem marad politikai következmények nélkül. Egy olyan férfinak, aki koronát fog viselni, a házassága fontos esemény, mely a népek millióit is érinti. Fontosabb ez esetben annál inkább, mert mint tudjuk, Ferencz Ferdinánd főhercegnek le kellett mondania arról, hogy a házasságából származó gyermekek az osztrák és a magyar trónt örökölhessék.

Erre a lemondásra magyar szempontból nem volt szükség. Az 1723. évi II. törvényczikk 7-ik §-a értelmében csakis III. Károly, I. József és I. Lipót ágyékából származó törvényes, *osztrák* főherczegek lehetnek magyar királyok. Miután pedig a Habsburg-család házi szabályai, amelyek Ausztriában törvényt képeznek, jelen esetben kimondják, hogy a Ferencz Ferdinánd alapítandó családja *nem lesz főherczegi* rangban, ennél fogva e házasságából eredő gyermekek már törvényeink szerint sem lehetnek magyar királyok. Ezért nálunk a trónörökös lemondásának törvénybe való czikkelyezésére nincs is szükség.

A lemondás tehát nem sérti trónöröklési törvényeinket, de mégis ezen törvények egy hiányára emlékeztet bennünket. Az ugyanis ki van mondva, hogy csak osztrák főherczeg lehet magyar király, de hogy *ki lehet* osztrák főherczeg, erről az egész magyar törvényben egy szó sincsen. Megtörténhetik tehát az, hogy akit a Habsburg-ház családi szabályai a főherczegi rangtól megfosztanak, az nem ülhet a magyar királyi trónra, holott származásánál és törvényeinknél fogva jussa volna hozzá.

Ez zavarokat okozhat, miért is a függetlenségi párt követelni fogja, hogy országgyűlésileg állapittassék meg, mik a feltételei az osztrák főherczegség birhatásának.

Ami most már Ferencz Ferdinándnak a felesége királynői jogairól való lemondását illeti, az a függetlenségi párt okoskodása szerint nálunk egyenesen érvénytelen. A magyar törvények ugyanis megállapítják, hogy a törvényes hitves férjének rangjában osztozik s kivételt nem tesznek a magyar király feleségére nézve sem. Mihelyt Ferencz Ferdinánd trónra kerül, a magyar törvények feleségét attól a percztől kezdve királynénak fogják elismerni.

Itt megint zavarok állhatnak elő, amelyeknek elkerülése végett törvénybe akarják iktatni a Chotek grófnő királynői jogairól való lemondást is. Ez ellen azonban tiltakozni fog a törvényhozás egy pártja, mert ugy okoskodnak, hogy a férj törvényes érvényével le nem mondhat a feleségét megillető jogokról. Ezekről a jogokról csak maga, Ferencz Ferdinánd hitvese

mondhat le majd akkor, mikor e jogok őt törvényesen meg fogják illetni.

A trónörökös házassága tehát a mi parlamentünkben heves harczot fog előidézni, de bizonyára eredménytelenül, mert trónörökösünket szent eskü köti már, hogy a Chotek grófnő homlokát királynői korona díszíteni nem fogja.

A grófnét „felséges asszony“ helyett „ő herczegi kegyelmessége“ czim fogja megilletni, amennyiben a király Chotek Zsófiát „Hohenberg“ előnévvel herczegi rangra emelte. Rangra nézve a fejedelmi családokkal rokonságban levő herczegek és herczegnők után fog következni.

Ami elég sajtóságos lesz, hogy az osztrák császár és a magyar király felesége rangban hátrább álljon apró, kékvérű herczegeskékénél s ez oda fent az udvari körökben elég fejfájást fog még okozni. Bennünket annyiban szomorít a dolog, hogy boldog emlékü Erzsébet királynőnk helye a trónon előreláthatólag hosszú ideig betöltetlen marad.

Az abszolutizmus Ausztriában.

Ausztriában a mult héten megkezdődött az abszolutizmus. Az osztrák kormány a parlament teljes munkaképtelenségére való tekintettel kénytelen volt az alkotmány nélküli kormányzás terére lépni.

A minapi osztrák félhivatalos lap ugyanis nemcsak költségvetési provizóriumot léptet életbe a 14-ik szakasz alapján, hanem egy 50 milliós kölcsön felvételére vonatkozólag is rendelkezik. Az osztrák alkotmány értelmében kölcsön felvételét csupán a parlament határozhatja el. Ha az osztrák kormány mégis arra határozta el magát, hogy a 14-ik §-t használja fel a kölcsönvételre, ugy erre igen nyomós állami érdekből szánta el magát. A osztrák parlamentárizmus esődt mondott. Ezt tovább titkolni nem lehet.

De mi lesz ezután? A 14. §-t bizonyos ideig fel lehet használni, de ez csak pillanatnyi vagy legalább is időszaki kényszerűség, a mivel állandó kormányzást vinni lehetetlen. Mi következik tehát ebből? Az természetesen, hogy az ügyeket rendezesíteni kell mielőbb.

Mint értesülünk, ez rövid időn belül meg is történik. Mert még tesznek egy legeslegutolsó kísérletet a parlamenti pártok kibékítésére, de ez előreláthatólag szintén nem fog sikerre vezetni. Ha az utolsó remény is szétfoszlik, akkor az alkotmány felfüggesztését nem leplezik többé, hanem nyiltan is kimondják.

És ebben az esetben törvényeink értelmében ki van zárva az, hogy Ausztriával kiegyezést kössünk. Politikusaink azonban még mindig reménykednek, hogy meg fogják találni a módját annak, hogyan lehet megmenteni a 67-es kiegyezés omladozó alkotmányát.

A trónörökös házassága.

Ferencz Ferdinánd főherceg Magyarország leendő királya és Chotek Zsófia hercegnő vasárnap, július hó elsején délelőtt esküdtek egymásnak örököséget a reichstadti kastély házi kápolnájában. A nász egyszerű volt és családi körben lett megtartva. Nem jelentek ott meg a távol és közelszágok küldöttségei, sem a fejedelmek nem jöttek el. Otthonias volt az egész, hanem azért megható és magasztos. A magyar nemzet sorsa össze lesz kötve a trónörökösével amint megkoronázzák, tehát minket magyarokat nagyon is közelről érdekel a leendő királyunk házassága. Chotek Zsófia hercegnő bár nem lehet hazánkunk koronázott királynéja, mert arról a trónörökös lemondott, de lehet Magyarország első asszonya és ha a magyar nép szívét meghódítja, ha édes anyja lesz népeinek, akkor sokkal dicsőbb helyet talál a nemzet szívében, mely már most is szeretettel tekint jövőendő nagyasszonya felé.

Az esküvő előtt.

Reichstadt utcáin csak az a néhány zászló jelezte hogy ünnepség vagy a kis helységben, melyek a házakról lengedeztek alá. A főherceg kívánsága szerint nem csináltak sallangos felvonulásokat a lakók, sőt nagyon csendesen viselkedtek. Délelőtt fél tizkor érkezett meg a királyi távirat, tehát az esküvő előtt egy órával, melyben ő Felsege Ferencz József király Chotek Zsófia grófnőt hercegi rangra emelte. A távirat így hangzott:

„Ő császári és apostoli királyi felsége ő cs. és kir. fensége hitvesét, született Chotek grófnőt legkegyelmesebben az összes tartományok hercegeinek rangjára méltóztatott emelni *Hohenberg névvel* és „ő hercegi kegyelmessége“ prédikátummal. Kérem Exzellenziádat, sziveskedjék ezt szerencsekívánatommal együtt a hercegasszony tudomására hozni.

Goluchowski.“

Az esküvő.

A házi kápolna megmaradt abban az egyszerűségében, amint volt. Sem drága szőnyegek, sem fényes pompa nem mutatta, hogy ott Magyarország leendő királya tartaná esküvőjét. A kis oltár mellé néhány déli növényt helyeztek ez alkalommal és ebből állott az összes díszítés. Hanem az utolsó percekben mégis élénkebb színt öltött a szertartás. Ferencz Ferdinánd főherceg mikor látta, hogy mily csekély számú a nászmenet és mennyire feltűnő az udvar elmaradása, akkor megengedte a reichstadti polgárságnak, hogy a kastély kápolnájába és az elé vonuljon. A nép boldog volt. Rendben, tisztességtudással vonultak be a reichstadti polgárok. Szépen sorfalat állva várták a szertartásra felvonuló nász népet. Ferencz Ferdinánd főherceg tehát a néppel pótolta az elmaradásával tüntető udvart és az a nép talán forróbb vonzalommal, mélyebb érzéssel ragaszkodik szeretett főhercegéhez, mint azok a fényben

és pompában ragyogó előkelőségek. A nép szívét már meghódította a hercegi vőlegény.

Délelőtt tizenegy órakor indultak el az esketőre. Elöl ment a vőlegény, karján az örömannyával, Mária Terézia főhercegasszonnyal, utánuk a két főhercegkisasszony, Mária Annunziata és Erzsébet s nyomukban a menyasszony mirtusvirággal ékes, fehér atlaszruhában, gyémánt-diszszel a fején. Az ara mellett jobbfelől haladt a nagybátyja és esketőtanuja, Löwenstein örökös herceg, balfelől unokabátyja, a Chotek-család feje, Chotek Károly gróf. Azután a menyasszony legközelebbi rokonai.

Megszólalt az orgona. A násznép elfoglalta helyét és a sekrestye biborvörös függőnye mögül aranyával szőtt palástban kilépett Hickisch esperes, a reichstadti plébános. S vele a két kapuczinus atya: András, a magyar gyóntatópap és Flórián páter. Ájtatos imájuk megkapóan hangzott a kicsiny terem csöndjében.

Aztán előlépett a nászpár. Az esperes beszélni kezdett. Egyszerű, megható beszéd volt az erős érzés nagy hatalmáról. Meleg szavakban emelte ki, hogy milyen fenséges ez az óra, amely a fenséges mátkapár leforróbb óhajátait teljesíti s egyesíti őket örök kötéssel.

Mélyen megindulva hallgatták e buzgó szavakat a jegyesek s mikor a pap föltette a kérdést, messzire hallhatóan mondták ki az *igen-t*. A menyasszony csengő hangon, a boldogság könnyétől csillogó szemmel, a vőlegény nyiltan, nyugodtan.

És amikor elkövetkezett a gyűrűváltás perce s a tekintetük találkozott, elérzékenyedve álltak egymással szemben az új hitvesek.

A pap beszélt tovább boldogságról, kötelességről. És ezzel végezte:

— Legyenek ezek a gyűrűk egyszersmind minden időkre tanúi az Önök zavartalan családi boldogságának. Ez milliók szívének legforróbb óhaj-tása!...

Az öreg reichstadti tanító, ott fön, az orgona előtt, rázendítette a néphimnusz. Állva hallgatták mindnyájan. Aztán a násznép visszavonult a felső terembe és az új házaspár egyedül maradt a kápolnában. Csöndes misét mondott nekik a plébános.

Nászut.

Alig tartott félóráig az esketési szertartás, aztán visszajöttek a kastély emeleti nagytermébe, hol harmincz személyre volt felterítve. Délután két óra előtt már utra kelt az új pár. A reichstadtiak virágokkal hintették tele az utat az állomásig és éljeneztek, míg a vonat el nem indult. Közbe megeredt az eső és a nép között boldogan suttozták, hogy szerencsés lesz a frigy, áldás lesz a házasságon, mert az ég is áldást önt a magasságból rájuk.

Ferencz Ferdinánd főherceg a mézeshetek édes perceit a konopisti várkastélyában tölti, ahová vasárnap este megérkeztek. A vasuti állomásokon

mindenütt küldöttségek tisztelegtek és adták át a helységek hódolatait, míg az új pár megérkezett Beneschau állomásra, mely a konopisti kastély mellett van. A konopisti várkastély Ferencz Ferdinánd főherceg tulajdona és kedves mulatóhelye. Csehországnak egyik legregényesebb vidékén fekszik és kiterjedt vadaskert veszi körül. A kastély mellett rózsaliget illatozik, az épület belsejében a remek butorzatot, mint különös becsü emlék, a trónörökös világgörül utjáról hozott mindenféle drágaságok emelik és teszik értékessé. Itt éli most az új hercegi pár a boldog órákat. A szíveszerint házasodott főhercegnek, Magyarország leendő királyának és feleségének, ő hercegi kegyelmességének a magyar nép igaz vonzalmát és hódolatát tolmácsoljuk.

A gépgyári munkások sztrájkja.

Az államgépgyár munkásainak sztrájkja szűnőfélben van; a kereskedelemügyi miniszter kiküldött biztosa erélyes kézzel fogott a baj orvoslásához, elrendelte, hogy egyrészt a gyár igazgatósága új munkásokat ne vegyen fel, másrészt a régi munkások se bocsáttassanak el.

A gépgyári munkások tehát kétségtelenül czélt értek nagy hirtelenséggel rögtönzött, de mintegy két hétig kitartott sztrájkjukkal.

Hanem amikor így hamarosan czélt értek, önkéntelenül eszébe jut minden embernek, hogy mily czéltalanul kísérleteznek anyagi helyzetük javításával más kereseti osztályok. Nem is kell nagy ellentéteket szembeállítani, itt vannak a földmunkások és a szellemi munkások, akik évtizedes küzdelmet folytatnak létföntartásuk hiányzó eszközeiért. Föllehet említeni számos iparágat, melyek munkásai sokkal silányabb keresettel beérik, mint a gépgyári munkások, mert a gazdasági, ipari és kereskedelmi helyzet olyan, hogy jobban lehetetlen fizetni az iparos munkáját. Vajjon mire vezetne egy meggondolatlan lépés a sztrájk felé több ipari szakma részéről?

Ilyen gondolatot juttat eszünkbe a különben elég jól fizetett gépgyári munkások bérmozgalma; megengedjük, visszaélések, méltánytalanságok fordulhattak elő szórványosan, de ezek orvoslásához nem az szükséges, hogy pár ezer ember tegye le munkaeszközét és fossza meg — ha rövid időre is — családját a befaló falat kenyértől. Sztrájk nélkül is, egyenesen hozzá intézett panaszra elrendelte volna a kereskedelmi miniszter a vizsgálatot s ezzel együtt a bajok orvoslását.

De itt lehetetlen rá nem mutatnunk egy téves irányra, melyben úgy a főváros, mint a vidéki vagy központok munkáseleme ujabban halad. S ez az irány fényezéshez, az urhatnáság felé való haladás ösztöne. Az egyszerű iparos legény, aki a vidéki kis mezővárosból, községből felkerül a fővárosba, a mellett hogy nagyrésze a tévtanokat hirdető szociálista egyletekbe tömörül, a nagyváros piperkéző,

nagyzó iránya felé hajlik, ami többbe kerül, mint az egyszerű életmód. Ugy hisszük, fején találjuk a szöveget, midőn állítjuk, hogy a sztrájkok létrejötté legnagyobb része ebben találja magyarázatát.

Fölmentett gyilkosok.

Több ízben történt már, a polgárbirósági intézmény életbeléptetésének rövid ideje alatt, hogy a polgárbiróság kimondta egy emberre, a ki őlt, hogy *nem vétkes*.

A polgárbiróságok ilyen ítélkezéseinek itt-ott a jogászelve fölemelte tiltakozó szavát, vitatkozások indultak meg szóban-írásban egyaránt az ily fölmentő ítéletek ellen és mellett.

Érdemes dolog tehát ezt a kérdést megvizsgálni a minden érdektől távartott emberi igazságszemüvegén. A legjobb példa pedig ennek a kérdésnek a bonczolgatására az öreg Nyuly Mihály, a vén legionárius esete, aki bajba esett, mert husz éves kétségbeesett pörösködése által tönkre téve, végső elkeseredettségében bizalmával visszaélt ügyvédjét lelőtte.

Az öreg legionistát, akinek a lelkén feküdt egy szörnyű cselekedet, tizenkét polgártársa a napokban fölmentette a megtorló igazság büntető keze alól. Mert az isteni és emberi igazság szerint nem az a vétkes, aki zaklatva, üldözve, jogaiban megrövidítve kétségbeesésében meggondolatlanára vetemedik, hanem az a bűnös, aki előre való megfontolással, kapzsiságból, haszonvágyból vagy egyéb gonosz hajlandóságból addig üldözi az ártatlan embert, míg az elkeseredésében olyanforma cselekedetre vetemedik, mint a legióbeli öreg Nyuly Mihály.

Ez a fölmentő ítélet nem a jogászbírák gondolkozási modorán épült fel, amely gondolkodás elvégre is oda jutott volna, hogy a bűnösség valamely fokát megállapítja, hanem felépült ez az ítélet az emberi lelkiismeret sugallatán, mely nem *véteknek*, csak *botlásnak* minősítette a Nyuly Mihály cselekedetét, melyet ő előre meg nem fontolva, erős felindulásában elkövetett a rajta esett tengernyi sérelem megtorlására.

A polgárbiróság fölmentő ítéletében tehát maga a társadalmi életfölfogás nyilatkozik meg, hisz a társadalom ítélete, fölfogása szerint képződik büntetett fogalma is. A társadalom felfogása állítja fel a büntető tilalmakat, ép azért a polgári bíróságnak ítélete nem kifogásolható.

Nem alapos szakértelem kell a polgárbirósági ítéletek kimondásához, hanem *tiszta lelkiismeret*. Erre épült fel az ó-kor legtökéletesebbnek elismert igazságszolgáltatása, a hatalmas Róma törvénykezése, melyre a mi jogászaink is elégszer hivatkoznak ma is a törvénykezésben, míg az alapos szakértelem csak a büntetés kiszabásához szükséges akkor tudni-illik, mikor az emberi ész és tiszta lelkiismeret alapján a polgárbiróság a *vétkest* kimondja.

Megnyugodhatunk tehát jó lélekkel az esküdt-bírói intézményben, melynek ha működésébe valamelyes tévedés surranák is egyszer-máskor, annak kiigazításáról maga a törvény gondoskodik. Az emberi gyöngeség, ravaszság és fondorlat áldozataivá vált Nyuly Mihálynak pedig, akinek polgártársai lelkiismerete megbocsát, a leghatalmasabb bíró, az Isten ítélőszéke előtt amugy is el fognak számolni, még az akaratlanul elkövetett bűnökért is.

A kormányozható léghajó.

— Zeppelin gróf találmánya. —

Századok óta foglalkoznak a tudósok azzal a kérdéssel, hogy miként lehetne repülni, mint a madár a levegőben. Mert ugy gondolkoznak a buvárok, hogy ha meghódítottuk a vizet a hatalmas gőzhajókkal, ha lehet óriási sebességgel rohanni vasuton a gőz ereje által és lehet az egyik világrészből a másikba átbeszélni a telefon vagy a táviró által, miért volna lehetetlen a levegőben is repülni. A repülőgépen sokan törték a fejüket és sokan próbálták az elkészítését, de kormányozni ezideig nem bírták. A levegőben felszállanak, hanem ott tehetetlenül elragadja a szél a léghajóst és többnyire szerencsétlenséggel végződik a merész vállalkozás.

Ujabbán Zeppelin gróf, egy hatvanötéves, vagyos németalföldi nagy ur a bodeni tó partján készített repülőgépet, vagyis kormányozható léghajót. Az építést az egész világ tudósai érdeklődve várják és ebben a földalót a német kormány is támogatta. Julius 1-re volt kitűzve a léghajó fölszállása, hanem az időjárás miatt elmaradt másodikára. Az idő másodikán sem kedvezett a vállalkozó grófnak, azonban este mégis fölszállott. Félnyolc óraker elbocsájtották a léghajó kötelékeit és a repülőgép gyorsan kezdett emelkedni a tó vize felett. A hajón voltak elől Zeppelin gróf és a mérnöke, hátul Wolf Jenő a katonai léghajósok vezetője és a tisztek ültek. Mikor a hatalmas léghajó 500 méternyi magásra szállt, az orrát a széllal szembe fordította és megindult. Különböző fordulatokat csináltak vele és a hajó engedelmeskedett a kormányzásnak. Félóra alatt a széllal szembe öt kilométer utat tett meg és szerencsésen kikötöttek Immenstaadban.

Ezeket írják a Zeppelin-féle kormányozható léghajóról, de ez még igen kevés azokhoz a reményekhez, melyeket ahhoz fűztek és kérdés marad továbbra is, hogy nagyobb szélben és viharban miként fog sikerülni, vagy sikerül-e egyáltalán a léghajó kormányozása? Ez a találmány mindenestre nagy haladást jelent a léghódításban, mert ezideig kormányozni egyáltalán nem tudták a léghajókat, de célszerűsége kétséget szenved. Zeppelin gróf tovább kísérletez és a világ ujra remél a kormányozható léghajótól a jövőben.

Kevés a munka.

Érdekes és tanulságos kimutatást kaptunk az állam és főváros hozzájárulásával fentartott *budapesti munkaközvetítő-intézet*től, mely néhány hónapi fennállása óta a hely nélkül levő munkások igazi jötevéjének bizonyult s emellett a munkaadókra nézve is nagyon hasznos. A munkaközvetítő-intézet, melynek helyisége a József-körút 36. számú házban van, *díjtalanul* végzi a közvetítést. A munkaadók szükségleteiket az intézetnél szóval, levélben vagy telefon útján is bejelenthetik. A munkát keresőknek azonban személyesen kell jelentkezniök az intézetnél.

A munkás- és munkakeresetről szóló kimutatás szerint általában sokkal *nagyobb a kínálat, mint a kereslet*, ami valószínűen azon mulik, hogy a munkaadók még nem ismerik eléggé az intézetet. A munkakeresőket három osztályba sorozzák: férfi-, női és tanuló munkásokra. Ezek között a férfiak statisztikája mutat legkedvezőtlenebb eredményt. 1625 munkanélkül való kovács és lakatos között csak 59 talált munkaadóra, 1954 asztalosból 38, 114 ácsból 11, 139 fém- és vasöntőből 1, 168 gépkezelőből 6, 196 kocsiból 4, 191 szobafestőből 10, 204 szabóból 12. Akad olyan munkaág, melynél egy jelentkező sem talált eddig alkalmazás. Így 154 munka nélkül való fém- és vasesztergályos, 35 hentes, 12 loápoló, 92 pinczér, szakács, 15 szobrász közül egy sem kapott munkát. Viszont 30 kőbányászt és köfajtót keresnek, de ezeknek jó dolguk lehet, mert egy sem jelentkezett. Van több olyan iparág, melynek munkásai egyáltalán nem szorulnak a közvetítésre s akiket a munkaadók sem keresnek ezen az uton. Ilyenek a betüöntők, ágynemű- és kötszerkészítők, iskolaszolgák. — A női munkások közvetítésénél sokkal kisebb statisztikai számok szerepelnek. 5—15 a keresettek és ajánlkozók száma, de maga az arány itt sem jobb. 37 vendéglői és kávéházi alkalmazottból csak 2 kapott helyet, és 307 külön föl nem sorolt ipari alkalmazottból csak 3. Annál kedvezőbb a szabónok kereslete. Mindössze 9 jelentkezett és ezzel szemben a munkaadóknak 65-re volna szüksége. — A fiu tanulóknál hasonlíthatatlanul nagyobb a kereslet, mint a kínákozás: bognár, asztalos, eszmiadia, szabó, kárpitós, keztüös, kovács, órás, szobafestő alig ajánlkozik. Itt legnagyobb a kereslet és mindenki azonnal alkalmazást kap, mihelyt jelentkezik.

KÜLFÖLD.

Khinai háboru. A menyei birodalomból igen érdekes hírek érkeztek az elmúlt héten. Legnevezetesebb az, hogy Németország követjét, Ketteler bárót meggyilkolták Pekingben. Az utczán lovagolt csekély kíséretével, mert tudta azt, hogy a nagyköveteket bántalmazni nem szabad, mert ezáltal azt az országot sértik meg, amelyet a nagykövet személye képvisel és ezért felelősséggel tartoznak. Jól tudták ezt a khinai lázadók is, hanem mégis elkövették. Ott az utczán lehúzták a lováról és összevissza szurkálták. Ketteler báró néhány percz mulva kiszendetett június 18-án. A hirt csak a hét elején hozta meg a táviró, mert a khinai kormány tagadta az egész eseményt, hanem amint hivatalosan megérkezett, a háboru nagy fordulatot vett. Németország uralkodója II. Vilmos császár hadat üzent és most Németország teljes erővel ront Khinára. A császár hatalmas beszédet mondott a harezba induló katonák előtt. A császár beszédéből a következőket közöljük:

A legteljesebb békében, nekem, fájdalom, nem váratlanul, elvetették a háboru gyújtó faklyáját. Egy büntett, amely gazságában hallatlan s kegyetlenségében borzasztó, sujtotta és elragadta kipróbált képviselőmet. A többi hatalom követői veszedelemben vannak s velük együtt bajtársaitok is, akiket az ő oltalmukra küldtek. Meglehet, hogy már megvitták utolsó harcukat. Megsértették a német zászlót és gaz módon gunyt üznek a német birodalomból: Ez példás megtorlást és boszut követel.

A rend visszaállítása most nagyon nehéz föladat lesz, a melyet csak az összes civilizált államok egyesített hadtesteivel lehet megoldani. Oly ellenséggel fogtok szembe állani, a mely nem kevésbé bátor és halálmegevető, mint ti. Hála legyen Istennek azért, hogy a tengerész-gyalogságnál levő bajtársaitok és az én haditengerészetem mindenütt, a hol velük összejöttek, megerősítették és igazolták a régi német fegyverdícsőséget és dícsőséggel, diadallal védelmezték magukat. Így tehát kiküldelek benneteket, hogy a *jogtalanságot megboszuljátok és nem fogok addig nyugodni*, a míg a német lobogó a többi hatalom lobogójával egyesülve nem lesz diadalmasan kítűzve a khinai tengereken és Peking falain és a míg *Khinának a békét nem diktáltam*.

Legyetek jó bajtársaságban mindazokkal a csapatokkal, amelyekkel a messze keleten összejöttek, oroszokkal, angolokkal, francziákkal, bárkik legyenek is, valamennyien egy ügyért, a civilizáció ügyéért harcoltok. Mi azonban még valami nagyobbra és fenköltebbre is gondolunk, vallásunkra és testvéreink oltalmára, akik amott künn részben életük föláldozásával szálltak sikra Udvözítőkért. Gondoljatok fegyverbecsületünkre, gondoljatok azokra, akik előttetek harcoltak és induljatok utnak ezzel a régi brandenburgi zászlójszóval:

Istenbe bizzál s védd magad,
Vezessen büszke öntudat!
Bátran ki küzd, Istent ki fél:
Annak hona örökre él!

A zászlók, amelyek fölöttetek lengenek, most először mennek tűzbe. Jól vigyázzatok, hogy tisztán szenny és moesok nélkül hozzátok nekem vissza. Hálám és érdeklődésem, imádságom és gondoskodásom nem fog benneteket elhagyni és gondolatomban minden utatokon veletek leszek.

A császár e beszéd elmondása közben rendkívül izgatott volt s különösen ott, a hol a német követ meggyilkolásáról beszélt, valósággal reszketett a hangja. A császárné sirt, a mikor a férjüktől és gyermeküktől elbucsuzó asszonyokat látta.

Összesen 15 hadihajót küldött a német császár Khinába, a melyek már utban vannak a tengeren. A legújabb hírek szerint az összes követségi palotákat felgyújtották és az angol és franczia nagyköveteket meggyilkolták.

Pekingben a császárné rendeletet adott ki, melyben Khina összes alkirályait felszólítja az európai idegenek ellen való hadviselésre. A boxerek lázadása tehát nemzeti felkeléssé válik, a sárga emberek 400 milliónyi óriási tömege mintegy test két fel Európa ellen. Békülésről most már szó sem lehet. Elképzelhetlen, hova fog vezetni a megindult háboru, melyhez hasonló nagyot még nem látott a világ.

Előfizetési felhívás.

1900. július hó 1-ével új előfizetést nyitottunk a

FÜGGETLEN UJSÁG-ra.

Előfizetési ár:

Egész évre 6 korona, félévre 3 korona,
negyedévre 1 korona 50 fillér.

Azon tisztelt előfizetőinknek, kiknek előfizetése június hó végével lejár, a mult héten külön levélben megküldöttük az előfizetés megújítására szolgáló postautalványokat, melyekkel kérjük az előfizetéseket **mielőbb**

megújítani, nehogy a lap szétküldése fennakadjon. Legyen szabad tisztelt előfizetőinket egyuttal arra is kérni, hogy előfizetésüket **lehetőleg félévre ujítsák meg**.

Hat év óta szolgálja már a „*Független Ujság*“ önzetlenül és hiven a magyar nép érdekeit s büszkeséggel mondhatjuk, hogy feladatunknak mindenkor becsülettel megfeleltünk. Lapunkat oly gazdag tartalommal és oly előkelő kiállításban jelentetjük meg, a melylyel egyetlen ilyenü magyar lap sem versenyezhet. A szerkesztőség **nem kimél semmi anyagi és szellemi áldozatot**, hogy olvasóink igényeit kielégíthessük s ezért méltán fordulhatunk tisztelt előfizetőinkhez azon kérelemmel, hogy bennünket **pártfogásukkal támogassanak** és minél tömegesebben rendeljék meg a „*Független Ujság*“-ot.

Ezért tisztelettel kérjük, hogy lapunkra **ne csak eddigi olvasóink fizessenek elő, hanem sziveskedjenek lapunkat terjeszteni s vegyék rá ismerőseiket, hogy ők is előfizessenek a magyar nép kedvelt lapjára és igazi barátjára: a „Független Ujság“-ra.**

Hazafiui tisztelettel

A „**FÜGGETLEN UJSÁG**“

szerkesztősége és kiadóhivatala

Budapest, IX., Üllői-ut 25. sz.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küldünk bárkinek.

MI UJSÁG?

Azon t. előfizetőinket, kiknek előfizetésük június hó végével lejárt és a kiknek egyidejűleg külön felszólító-levelet küldöttünk postautalvánnyal együtt, felkérjük, hogy **előfizetésüket mielőbb megújítani sziveskedjenek.**

A szerkesztőség.

A király Ischlben. Ő Felsége a király Ischlben meglehetősen visszavonultan él és teljesen a pihenésnek szenteli azt az időt, amit nem okvetlenül kénytelen hivatalos ügyek elintézésére fordítani. Ischlben időzik Mária Valéria főhercegné is gyermekeivel és kíséretével, ő is a királyi kastélyban lakik.

Mátyás király emlékszobra. A kolozsvári Mátyás-szobor munkálatai Fadrusz János tervező művész felügyelete alatt nagy erővel folynak, úgy hogy az emlékművet már ez év őszén föl lehet állítani. A leleplezési ünnepélyt azonban csak a jövő év tavaszán tartják

meg. A leleplezés országos ünnep lesz, a melyen megjelenik ő Felsége is. Részt fognak venni az ünnepen a kormány tagjai, valamint küldöttségekkel az országnak összes törvényhatóságai. A király fogadására nagy lelkesedéssel készül egész Kolozsvár.

A hercegprimás temploma. Vaszary Kolos bíbros hercegprimás gyönyörű templommal ajándékozta meg Bars Verebély községet. A remek templom, mely Czigler Győző műegyetemi tanár tervei szerint épült, százezer forintnál többbe került. A templom belső felszerelése művészi lesz. A hercegprimás unokaöccse, Vaszary János festőművész épen most fejezte be a templomnak három oltárképét, melyből az egyik Szent Istvánt, a második Szent Erzsébetet és a harmadik Szent Adalbert püspököt ábrázolja.

A magyar kereszténység 900 éves ünnepe. A magyar kereszténység kilencszázados jubileumi ünnepe Pécsen múlt vasárnap ért véget. Valláskülönbség nélkül igazi testvéri szeretettel ünnepelt a város egész közönsége, mely bizonyosságot tett arról, hogy a felekezetek között a legjobb viszony uralkodik. A nemzeti színű lobogókkal díszített székesegyházban az összes katonaságok részt vettek a Hettyei püspök által mondott nagy misén Fejérváry Imre báró főispán a vármegye és a város tisztviselőivel magyar diszruhában jelent meg. Este a katolikus körben 200 terítékű lakoma volt.

Kalocsán szintén vasárnap ünnepelték kilencszázados évfordulóját annak, hogy Szent István Kalocsán püspökséget alapított és az első püspököt, Asztrikot, mint követet Szilveszter pápához küldötte. A székesegyházban hálaadó istentisztelet volt s délben az érseki palotában diszebed volt, melyen a káptalan és papság tagjai vettek részt. Császka György kalocsai érsek felköszöntőben méltatta az ünnep jelentőségét s hangoztatta, hogy miután az az első szent király alatt az egykori kalocsai székesegyházat Szent Pál tiszteletére emelték, intézkedett, hogy az egész főegyházmegyében Péter és Pál ünnepén tartsák az egyházmegye alapításának kilencszázados emlékére a hálaadó-istentiszteletet. Felköszöntője végén Szilveszter utódát, Leó pápát, és Szent István utódját, apostoli királyunkat éltette.

Egy vitéz őrmester ünneplése. Pilis-Csabán az ott táborozó Károly román király nevét viselő gyalogezred tegnap ünnepelte a véres königgrätzi ütközetet megelőző königshofi esata 34-ik évfordulóját, a melyben az ezrednek több mint fele elesett. Az ütközetben az osztrák-magyar hadsereg győzött, de a 6-ik ezred majdnem elvesztette zászlóját. A esata hevében ugyanis egy porosz gárdista kezébe jutott, mikor ezt meglátta Witriburszky őrmester, leötölte a gárdistát, a zászlórudat magához ragadta, leszakította és a derekára csavarta a már elrongyolódott zászlót, melyet most is használ az ezred. Az egykori vitéz őrmester aranyérmét és az ezzel járó vitézségi járulékot életfogytiglan huzza az ezredtől. Azonkívül abban a kitüntetésben részesül, hogy államköltségen minden évben részt vesz az ezred nagy lakomáján, mikor is az egyszerű bácskai földmivelő az ezredes mellett ül. A tegnapi ünnepély táborig misével kezdődött, utána Suchy Tódor ezredes buzdító beszédet intézett az ezred legénységéhez. A la-

komán most is megjelent Witriburszky s a tisztikar lelkesen ünnepelte az egykori vitéz őrmestert.

A diák revolvéré. Láng István csurgói 7-ed osztályú gimnáziumi tanuló egy barátjával gyalog be akarta járni az Alföldet, s azért egy revolvért hozatott Budapestről. A revolver korongja nem jól forgott, s mikor az ifju Sárbogárdra ért, bevitte Gál Gábor lakatos mesterhez, hogy igazítsa meg. A 19 éves ifju átvevén a revolvért, elkezdte csatogtatni, mire a revolver hatalmas dörrenéssel elsült s a vele szemben álló lakatos szíven találva holtan rogyott össze. Az elhívott orvos csak a rögtön bekövetkezett halált állapította meg. A szerencsétlenség, mely a vigyázatlan tanulót egészen megrendítette, a községben általános részvétet kelt.

Villámcsapás a toronyban. A beregmezei Hátmeg községben három életet oltott ki a lefolyt héten egy villámcsapás. A községben régi szokás, hogy jégvihar közeledésekor meghúzzák az összes harangokat. A héten is így történt. A görög-katolikusok templomának tornyába a harangozóval fölment két 8-14 éves fiu. Harangozás közben a villám lecsapott a toronyba. Dámkánics Mihály községi bíró 14 éves fia, a ki a nagy harangot huzta, továbbá Sarkadi Mária 10 éves fia holtan kerültek el. Dámkánics Ilona 8 éves fiát szintén érte a villám ereje s oly súlyosan, hogy életéhez nincs remény. Négyen megmenekültek.

Borzalmas bűntény. Győry Juliánna szabadkai 12 éves cselédleány múlt szerdán eltűnt Mezei Bálint gazdája egyéves kis fiával. A kis fiut másnap a radonováci erdőben mezei munkások megtalálták. Utóbb kiderült, hogy a leányt ugyanott ismeretlen tettes, miután előbb erőszakot követett el rajta, megölte és elásta. A holttestet ma délután találták meg. A vizsgálat folyik.

Jubileumi ünnep Pozsonyban. Pozsony városa fényes jubileumi ünnepet ült abból az alkalomból, hogy az ottani kir. állami főreáliskola fennállása felszázados évfordulóját érte meg. Az ország legrégibb reáliskolája ez s a nagyjelentőségű ünnepre a fővédői tisztet Wlassics Gyula kultuszminiszter vállalta el, aki Pirchala Imre kerületi főigazgatóval képviseltette magát. Az intézet a jubileum emlékére két diszes zászlót készíttetett, mely mint hazai műipar-termék, valóságos remek.

Versenyuszás a Tiszán. Szegeden most fejezte be Klobucsár Vilmos altábornagy a m. kir. honvéd lovasság szemlét. A kitűnően sikerült gyakorlatok között volt usztatási próba is, lóháton a Tiszán át. A tiszti karból kapuvári Vargyas Andor és Kertész Tódor huszárhadnagyok vállalkoztak, és teljes felszereléssel, karddal, esákóval, eszímával, málházsakkal, zubbonyban s vörös nadrágban, kartussal s teljes nyeregkészlettel usztatták át lóháton a Tiszát.

Sikkasztás Pápán. A pápai fogyasztási adohivatalnál sikkasztást fedeztek föl s Brünner Lajos pénztárost azonnal felfüggesztették állásától. Eddig 20,000 korona hiányt állapítottak meg. A másik hivatalnok szintén szabálytalanul kezelte a pénzeket s állítólag lemondott hivataláról.

GAZDASÁGI DOLGOK.

A Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyei gazdasági egyesület közös esikó-legelője.

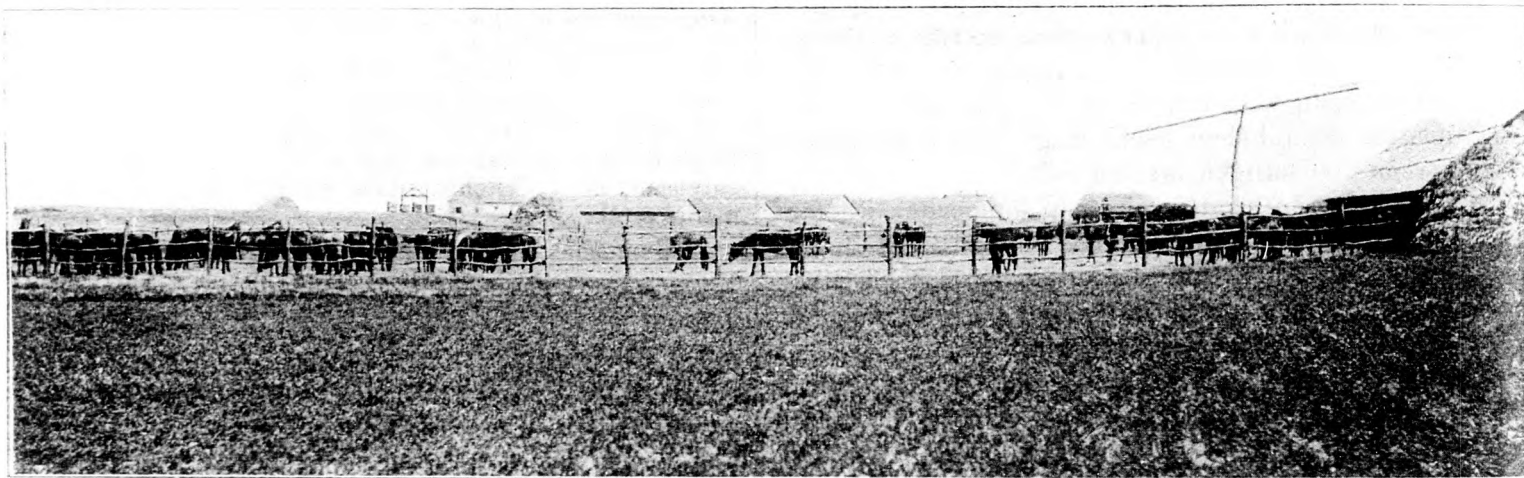
Minden gazda tudja, aki valaha esikót nevelt föl, hogy a esikó jó lábakat, egészséges patákat csak akkor nyerhet és jó tüdőt csak úgy szerez, ha úgy nevelkedhetik föl, hogy minél többet tartózkodik a szabadban és pedig a legelőn, ahol a puha pázsit patáját kifejleszti, a friss legelő és kellő mozgás jó tüdőt nevel. A nagybirtokosnak könnyű a jó legelőt ménesének megadni, de a kisebb gazda hova legyen. Egy vagy két esikájának külön legelőt nem alakíthat, mert az ki nem fizeti magát, a közös legelők pedig lassankint megszűnnek, mert fölöst-

A gabona hordása és asztagolása.

Lapunk mult számában foglalkoztunk az aratással, ezuttal az ezt követő gazdasági munkáról a hordásról és asztagolásról emlékezünk meg.

A hordás a gazdaságban oly munka, a mely semmi néven nevezendő késedelmezést nem tűr. Amint arra alkalmas idő mutatkozik, fogjon a gazda teljes erejével a hordáshoz, miután sohse tudhatja, nem-e változik az idő esőre.

A hordást mielőtt elkezdjük, ki kell jelölni a helyet, hová a gabonát hordani akarjuk. A gabona-hordásnál a szekerek mellé segítő munkást adunk, nehogy a szekérnek a felrakó hiányában várni kelljen. A szekérmegrakásnál ügyelni kell, hogy a szekér ne legyen egy oldalra rakva, hanem jó szélesen kieresztve a kévét, nehogy a szekér az uton eldőljön, ami nem csak időpocsékolás, hanem tete

Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyei Gazdasági Egyesület közös esikólegelője Ecseden.

ják, felszántják és gabonával vetik be. Pedig a régen híres magyar lovat istállóban, vagy a munkában járó kancza mellett kemény utakon, rögös szántásokon, fekre kötve fölnevelni nem lehet.

Minden kisgazda hálás lehet tehát azon gazdasági egyesületek iránt, melyek, mint legújabbán a Jász-Nagy-Kun-Szolnok megyei gazdasági egyesület is, egy olyan közös esikó-legelőt csinált, amely a megfelelő jó legelőfü területekkel bir, ahol a esikók a rossz időjárás ellen megfelelő épületekben meghúzódhatnak, ahol a esikók állandó gondozásban és ápolásban részesülnek és ahová a környékbeli gazdák esikóikat elküldhetik és májustól novemberig tartatják, reá semmi gondjuk nincs egyéb, minthogy a csekély 20—24 korona egész legeltetési időre szóló fűbért megfizessék.

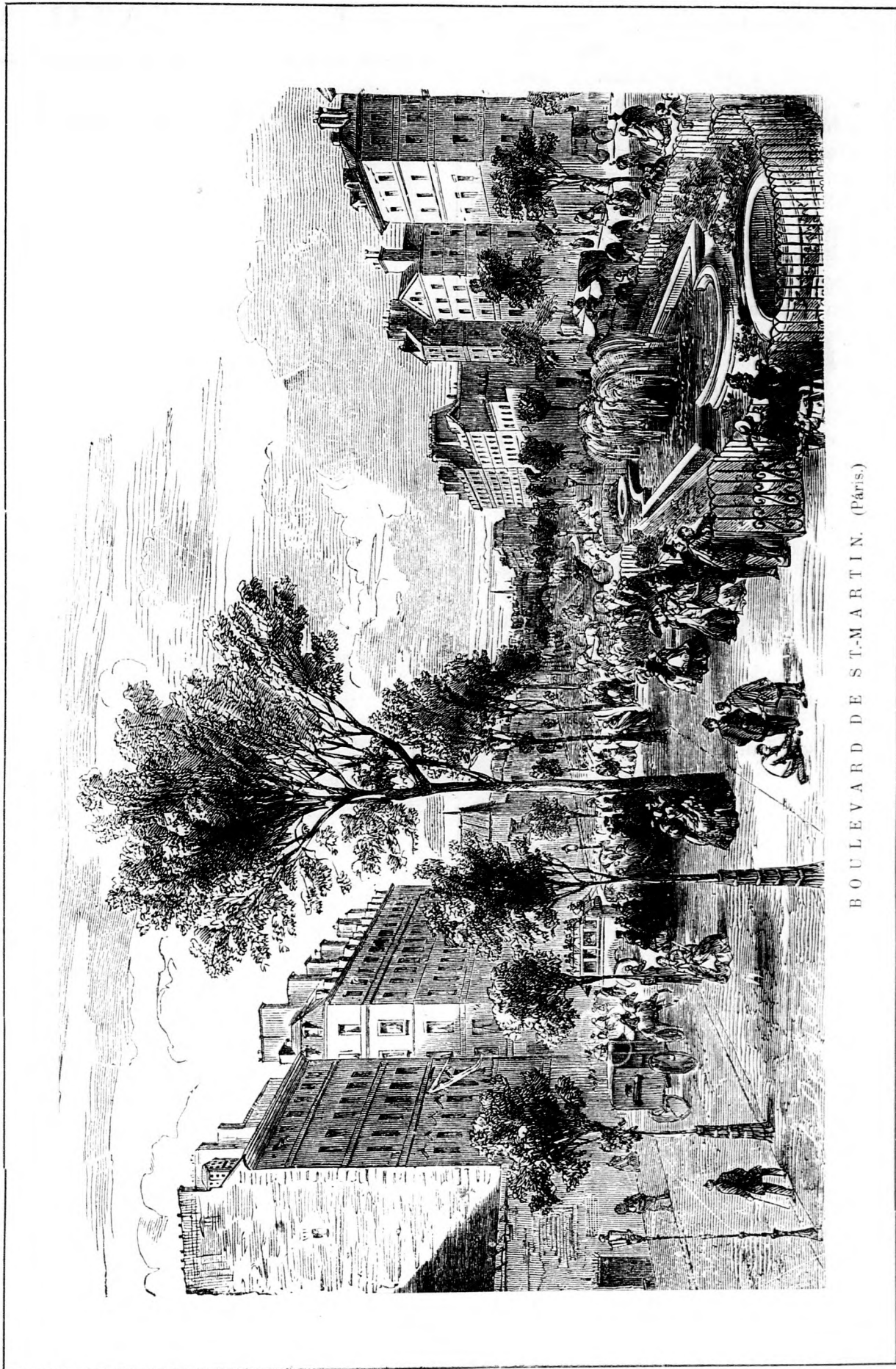
A szolnokmegyei közös esikó legelőn Ecseden 400—500 esikó van évenként. Persze ez az összes esikók számához képest kevés. Ezért amely községben sok esikó van, a birtokosság maga is szövetkezhetnék hasonló közös esikó-legelő létesítésére. Ajánljuk ez eszmét gazdáink figyelmébe. Minden részletes felvilágosítást a szolnokmegyei Gazdasági Egyesület titkárja Szolnokon szívesen megad.

mes kárral is jár, mert ha megnézzük azon helyet, hol egy gabonásszekér eldőlt, mindig találunk ott jócskán kipergett gabonaszemeket. A gazdák igen jól teszik, ha hordás alkalmával a szekérbe ponyvát, gyékényt tesznek, így a rakásnál a kipergő magot felfogjuk, megtakarítjuk.

Az így nyert hulladékot egy külön száraz helyen összeöntjük és hordás végeztével pár liter magot megmentünk ezen elővigyázattal.

Ha a behordandó gabona nem egy helyen, hanem különböző helyeken van, úgy legelsőbbben azon helyről hordunk, a mely a szérühöz a legközelebb fekszik, miután a gabona az asztag fenekebe rakatik, így a lerakás gyorsan megy, tehát hogy a munka gyorsan mehessen, a közelfekvő tagról hamarabb fordulnak meg a rakodó szekerek, később az asztag emelkedésével a felhányás is lassabban megy, a szekerek is már a távolabbi dülöből később érnek be, így nem hátráltatja egyik a másikat a munkában.

A segítő munkások kint a táblán a kereszt-fenekeket (helyeket) tisztán felgorebléjék, feltaka-

BOULEVARD DE S T-MARTIN. (Páris.)

ritsák. Nagyon természetes, hogy tekintettel a munka sürgős voltára, ily hordásidőben a szokásos déli hosszas pihenéseknek helye nincs. A jószágnak ezen munka nem terhes, főképp ha napjában többször megkinálják vízzel, a zöld takarmányt, amint a szekér az asztag mellé állt, egy erre czélra fogadott kisebb napszámos az igavonó állat elé dobja és amíg a szekeret lerakják, az állat ehetik. Azon szekereket, a melyeket estére kelve már lerakni nem tudunk, ha lehet félszer alá állítjuk, ha ez nem lehetséges, úgy a szekereket le kell éjszakára szalmázni, ne hogy beázzanak.

A gabonát vagy fedett félszerekbe (csürökbe) vagy szabadon álló asztagokba rakjuk, van még egy harmadik eset, midőn a gabonát egyenesen a eséplőre hordják. Ez utóbbi a legezészerűbb, mert azonnal tiszta szemet nyer a gazda, nem kell sem tüztől, sem egér kártól tartania.

A esürbe való hordásnál a esürt előre ki kell tisztán seperi és nem árt, ha az alját szalmával beterítjük, nehogy a föld nedves párája a gabonát szivóssá tegye.

A harmadik és a legegyszerűbb hordási mód az asztagbarakás. Ez a legelterjedtebb. Legelső dolog az asztag helyét kijelölni, azt felsarabolni és az asztag fenekét jó vastagon szalmával beteríteni. A kévét tusájával kifelé fordítva megkezdjük az asztagrakást és így soronkint egymásra rakva a kévét, emeljük az asztagot. A kazal rakását oly emberre bizzuk, ki ebben már járatos, mert a nem jól rakott asztag jobbra vagy balra dől el, a mi elsősorban nem szép, másodsorban az ily elferdült kazal könnyebben be is ázik, nincs az esővíznek jó lefutása, már pedig az esővíz ha behatol a kazalba, hasznót ott semmi esetre sem csinál. Az asztagot rakó ember kezéből ne hiányozzék egy kis rövid nyelvű falapát, a melyel minden egyes kévének a tusáját, a melyek a kazal oldalát képezik, jól megveregesse.

Ügyelni kell továbbá, hogy az asztag tulszéles ne legyen, legtanácsosabb a 2 öles széles kazal-fenek, mert a vállba már úgy is jó fél öllel kiszélesedik. A tetőt lehető élesre kell rakni az esővíz miatt. Minthogy utolsó keresztig nem lehet kiszámítani, hogy hány kereszt megy az asztagba, inkább maradjon le az asztagról pár kereszt, mint túl nagy tetőt kezdve, azon vegyük magunk észre, hogy elfogyott a gabona, a tető meg félbe maradt.

A megrakott asztagot vidékenkint le is szokták szalmázni, de egy jól megrakott asztagba, ha nincs is befödve, az eső egyhamar kárt nem okoz.

Ezek után már más teendő nincs a gabonával az elcséplésig, mint baromfit, játszi gyermekeket az asztagtól távol tartani és igen czélszerű az asztagot azonnal tűz ellen bebiztosítani, hogy nyugodtabban hajthassa fejét a jól megérdemelt pihenőre a gazda.

Lukács Iván.

MULATTATÓ.

A Fejér Lidi lakodalma.

— Székely népdalada. —

Irta: Szittya.

*Két szép leánya volt Fejér Andrásnének,
Két szép virágszálat mondott magának.
Juliska a nagyobb, mint a ciprus vessző,
Lidike a kisebb, mindenkinek tetsző.*

*Szegény özvegy asszony sohasem gondoltad,
Hogy a bíró fia kérő lesz holnap.
Kérő lesz háznádul, kisebb leányodnál,
— Tegnap östve beszélt Lidivel a kutnál.*

*Megkérdezte Lidit, — bárha szabadkozván:
„Lidikém, gyémántom! Eljön-e hozzám?
Soha sem bánád meg, úgy megbecsülnék,
Soha sem kért téged nálamnál jobb lélek.”*

*Lidike elpirult s csak azt válaszolta:
„Hogy Bíró Dénóstól ő ezt nem gondolta...
Hogy a választása ne függjön csak mától...
— Holnap majd megkérli az édes anyjától...”*

*Fejér Andrásnének szívét öröm éri,
A kisebb leányát Bíró Dénös kéri!
Hogy ne adná oda?! kétszer egy kérésre!...
— S örömkönnyes szemmel semmit sem rétt észre!...*

*Hej, pedig rossz szellő fujja ott a nádast,
Hol a szerelmes lány anyjától kér választ.
— Még azon az östven, lenn a kert aljában
Panaszos hang kél a pásztor furulyában...*

*Szegény juhász legény bánatosan fujta,
— Fejér Lidikének arra esett utja.
Arra esett utja, ki a faluvégre,
Eljött megmondani, hogy mindennek vége!...*

*Boldog özvegy asszony, míg otthon örvendesz,
Lidike leányod keservesen könnyez.
De könnyeit otthon azért meg nem látod!
— Szeret s nem zavarja a te boldogságod.*

*Fél a bánatodtól, ha neked megmondja,
Hogy pásztor Jancsihoz szive inkább vonja.
Inkább bele ugrik, mikor lemond róla,
A nagy fiátfalvi hírös halastóba.*

*A fiastyuk immár jó fenn jár az égen,
Mégis a furulya szól a faluvégen.
— Senki sem hallotta amit beszélt Lidi,
Hej, de a furulya, mégis kibeszéli.*

A GYAKORLAT UTÁN.

Két hétig siratja, minden östve jobban,
Fejér Lidi szive mindig fájra dobban.
De titkolja buját, rejti a keservét...
— Engedelmes gyermek anyja ellen nem rét!

Szegény Janesi hát a szalmaszál után kap,
Fejér Andrásnéhoz bekopogtat másnap.
Kéri Lidikéjét, kéri boldogságát,
— De az özvegy asszony se nem hall, se nem lát!...

Kettő között választ. Olyan könnyen mondja:
„A bíró fiánál nem lesz semmi gondja!
Tudod Janesi fiam — már későre jöttél!...
Aztán kevesebb vagy te Bíró Dénösnél!...”

Hogy mit érzett Janesi — azt maga se tudta.
Bacsuzott s nem nézte, merre visz az útja?...
Kergeti a bánat és amikor megáll:
A víz szélénél van... a nagy halastónál.

A nagy **játfalvi** híros halastóba
Akkor is ott fürdöt két fekete esőka.
Sötét éjszakának bár beillenének,
De a Janesi szive náluk' is sötétebb.

Bele néz a tóba, tovább megy azután,
És amikor gondol — gondolat az csupán.
— Bujához hasonló nincs a föld kerekén.
...Milyen édes volna lenni a tó fenekén?!...

Tovább megy, haza tart, keresi a nyáját
Számolja s nem leli egynek sem hiányát.
Hej, ha hija volna, az milyen jó volna!
Mindj' beszökne érte a nagy halas tóba.

Akkor nem érne meg szívének szakadtát,
Fejér Lidikének lakodalomnapját,
Az esküvő napját... Nem tudja mit tegyen?
Fujja a furulyát, fujja keservesen...

Az esküvőnapnak eljött már a dele,
Fejér Lidikének öltözni kellene.
Nem tud felöltözni... Hát felöltöztetik,
Szomorú menyasszonyt egyre kérdeztetik:

„Mi bajod van Lidi?” „Mért sir a menyasszony?”
„Vagy úgy? a nagy öröm könnyet kell fakasszon?”
„Soha sem gondolta, még csak nem is hitte,
Mégis a jó Isten sorsát hogy felvitte?!...”

Indulnak, indulnak, összegyűlt a násznép,
Isten rendelte így, nem lehetett máskép.
A menyasszonyt várják az elő szobából,
„Hiszen elég lenne már a czizomából!”

Van egy jó órája, hogy bement öltözni,
Végre az ajtóját megunájk őrizni.
Kopogtatnak rajta. Senki sem válaszol!...
Bekiált az anyja: „Lidikém! tán alszol?!...”

Nem felel rá senki, bár százszor kérdezik,
Hogy ez nem jót jelent, mindnyájan érezik.
Feltörök az ajtót. Hívják, kiabálják!
— Fehér Lidikének nyomát sem találják.

Hej, Fejér Andrásné nézz ki ablakodon,
Menyasszony ruha van a te leányodon.
De nem templomba megy, tört szívének vágya
Oltár helyett üzi csendes tó partjára.

...A furulya síró hangja oda csalja...
Amikor odaér... loocsasan a tó habja.
Felrebben a tórol két fekete csóka...
— A Jancsi hírét sem hallották azóta.

Elszállt csókák helyén — két hattyu a vizen.
Két lélek egymásnak tán rajtuk át üzen?
Fehér a ruhájuk, összesimul szárnyuk,
Ezüst fénysugár tör a holdból reájuk.

SZEGÉNY BARDOCZNÉ.

— REGÉNY. —

A „Független Ujság” számára írta: Péterfi Tamás.
(Folytatás.)

— És onnan? — kérdezte a kíváncsi kis leány.
— Százat lépünk előre és látjuk Kolozsvárt.
— A bácsi bizonyosan nem lát odáig! — jegyezte
meg Bardocz Rózsika, — mert ha látná, nem mondaná.
— Igazad van gyermekem. Én nem látok jól.

— Mert ott semmiféle ut nincsen! azt nem látja!
— Igazad van kicsikém. De azt az utat nem
látni, hanem tudni kell. Én tudom, hogy ott az ut...
Rózsika figyelmesen nézte az öregot, aki nem
látja és mégis bizonyosan állítja ott az utat. Kétel-
kedett, pedig az öreg bácsi olyan bizonyosan mondotta.

— Hát erre kíváncsi vagyok! — szolt Rózsika.
— Én pedig nem vagyok kíváncsi, hanem nagyon
fáradt erre az utra. Jól meg kell, hogy pihenjek.
— Oh, mert én meg tudom várni a bácsit?!...
— Hogyne tudnád, gyermekem!...
— Azt hiszi?...

— De mit tehetsz egyebet? Csak nem kívánod,
hogy agyonfáraszszam magamat, édes gyermekem!...
— Nem kívánom! miért kívánám! Föl tudok én
oda jutni egyedül is! — és már ekkor elindult. Azzal
a sziklának fordulva, piczi lábacskaát előbb-előbb rakta
a körepedés üregében s a meredek szirt oldalán haladt
gyorsan fölfelé.

— Ne tekints vissza! — hallatszott az öreg boj-
tár figyelmeztetése.

— Miért? — kérdezte a gyerekes leány, ki min-
dent tudni akart.

— Aki onnan vissza néz: kövé változik nyomban!
— ijesztette az ősz juhász, mert félt, hogy elszédül,
ha visszapillant.

— Akkor olyan hely ez, mint Sodoma. A bibliá-
ból olvasta édes anyám, hogy a Lót felesége, Sára is
ugy járt. Én nem nézek akkor vissza! nem akarok
kőbálvány lenni, míg édes anyámat nem láttam!

Az öreg juhász letette bárányszőrökészletét és
térdre ereszkedve buzgón imádkozott. Közbe-közbe
keresztet vetett magára, s folytatta áhitatoskodását.

Bardocz Rózsika biztosan rakta kis lábait fölfelé
a sziklarepedésben s haladt a szédítő magas gránit-
oldalon, miként a kőszáli zerge. Olykor föltekintett
hozzá az ősz juhász és keresztet vetett a kis leány
felé reszkető ujaival.

Mikor az utolsó lépések következtek, remegve
nézte az öreg Rózsikát. Még öt lépés... még négy...
még három... Rózsika ugrott egyet...

A fehérhaju juhász borzadva kapta el fejét abból
az irányból s arcát elrejtette kezeiben, hogy ne lát-
hasson semmit!... Kínosan várta a kis leány lezuha-
nását s rettegett odapillantani a rémes képre...

Kínos percze volt ez az ősz juhásznak. Hiába
fordult el, hiába takarta el szeméit, mégis maga előtt
vélte látni a szerencsétlenül járt gyerekleányt, amint
egyet ugorva, lezuhan a tiz öl magasságu gránit-oldal-
ról s a kiálló szirtek összezúzzák gyöngye testét, szét-
roncsolják szép alakját.

— Édes bácsi!... — kiáltott le csengő hangon
Bardocz Rózsika, kinek éppen semmi baja nem történt,
csak egy kiálló sziklát látott maga előtt, tele növe
szép virágokkal, a szélén meg fenyőbokrokkal és oda-
ugrott örömeiben, mint egy kis ürge mokus.

Az ősz juhász félelemtől reszketve tekintett föl,
de nem látta Rózsikát a fenyőbokor mögött s attól
tartott, hogy az égből szoltott hozzá a kedves leány
lelke.

— Ne kísérts, uram engem! dörmögé, keresztet
vetve maga körül három felé.

— Édes bácsi! — kiáltott a türelmetlenkedő Ró-
zsika, — szabad már lenézni?...

— Honnan, édes gyermekem? — kérdezte resz-
kető hangon a magasba tekintve, hol semmit sem látott.

— Honnan! Csak nem hiszi, hogy Kolozsvárról!
Még csak az utat látom itt, de sötét van benne!

(Folyt. köv.)

Képeinkhez.

Boulevard de St.-Martin. (Páris.) A művelt világ szeme most a párisi világkiállítás felé tekint, hol össze van hordva az öt világrész drágasága egy történelmi, mint ipari dolgokban. Jelen alkalommal Páris város egy szép részét, a St.-Martin utat mutatjuk be olvasóinknak.

A gyakorlat után. A fárasztó, kimerítő gyakorlat után bevonul a század a kaszárnyába. Milyen jól esik ilyenkor a durva szalmazsákon elpihenni. Némelyik bakagyerek elszundikál és oly jóízűen horkol, mintha csak az „édes szülője“ pehelyvánkossai között pihennék. Mai szép képünk egy ily gyakorlat utáni kaszárnyai jelenet ábrázolása; a bakák egyrésze fegyvert „puczol“, a másik rész pedig végigheveredett a szalmazsákon, bodros füstöket ereget a pipából, szívja az u. n. komiszdohányt. Káplár ur Csutak tartja őket szóval; régebbi élményeiről beszél s a bakagyerekek olyan pofát vágnak, mintha a káplár ur szavának több hitelt adnak, mint a szenirásnak, pedig szentül meglehetünk róla győződve, hogy egy szót sem hisznek el káplár Csutak beszédjéből. Egyszóval vig élet, szép élet a katonaelet, kivált ha háboruszag nincs és főképp, ha a kaszárnyában pihenhet a baka.

Betűrejtvény.

n n n n
n n n n
n n n n

Ny R k
ü

A „Független Ujság“ mai számában közölt talány megfejtői között 10 darab „Petőfi Regék“ című könyvet fogunk kisorsolni, melyeket Péterfi Tamás, a könyv írója, bocsájtott rendelkezésünkre. Fölhívjuk tehát e

tíz nyereményre

olvasóink figyelmét.

Megfejtési határidő július hó 14.

A „Független Ujság“ 26. számában közölt talány megfejtése: „*Három bokor saláta kis angyalom.*“

Helyesen fejtették meg: Horváth Sára, Horog Klárka, Szalay Berta, Balazsovits Mariska, Marits Juliska, Székely Rózsika, Klósz Anna, ifj. Kotta Sándor, *Vajda József*, Baráth János, Schmidt Jakab, Kiss József Henrik, Gál Károly, Kubovich István, Nagy János, Oláh Samu, Gazdag János, Revicz István, Kőrödi András, Bálint István, Kempf Lajos, ifj. Szathmáry Sándor, Málnási Viktor, Lefkowitz Ferencz, Sztraka János, „Mezőturi gazd. egytl.“, „Uj-kigyósi kath. olv.-kör“, Cseh Imre, ifj. Papp Lajos, Bohár László.

A sorshuzásnál *Vajda József* (Szent-Benedek) neve jött ki elsőnek, kinek a kitűzött jutalomdíj gyanánt Péterfi Tamás „Fenyőváry Ibolyka“ című székely regényét küldöttük meg.

LEVELES-SZEKRÉNY.

Papp Lajos urnak. Ha a biztosító társaság ügynöke a biztosítás felvétele előtt az asztagok sűrű rakását személyesen látta, az ellen kifogást nem emelt, a biztosítást elfogadta és a biztosító társaság ezen az alapon a kötvényt kiállította, ha tűz támadna, a tűzből eredő kárt a biztosító társaság megtéríteni köteles — **Seres István** urnak. Szeszencziákat megrendelhet Watterich Arnoldnál, továbbá Zwaack és Társánál és Braun Testvérek cégnél. Elég ha a nevet megírja és a levelet Budapestre címezi, megfogják kapni. — **Kota Sándor** urnak. Nagynénje, aki egyetlen ingatlanát Önre iratta át, az utadót megfizetni nem köteles. Amennyiben azt mégis követelnék tőle, felfolyamodással élhet a pénzügyigazgatásnál. A folyamodás bélyegmentes. — **J. A.** urnak. A „Magyar Gazda Kincsesház“t 1 korona 20 fillér beküldésével kiadóhivatalunknál is megrendelheti.

Budapesti piaczi árak.

Budapest, 1900. július 7-én.

Gabona. (Árak métermázsánként értendők.) *Buza* 15:44—15:46 K. *Rozs* 13:44 K-től 13:46 K-ig, *Árpa* 11:40 K-től 12:60 K-ig, jobb minőségű 12:80 K-től 13:20 K-ig. *Zab* 10:36 K. *Tengeri* 11:18 K.

Liszt: ára .00 kg.-ként.

Sz.	0	1	2	3	4	5	6	7	8
K	27:80	26:40	24:60	23:50	23:00	21:50	19:50	16:40	11:40

Buzakerpa finom 9:00 K, durva 9:00 K.

Egyéb magvak: *mák* 50—60 K 1 q., *bab* fehér nagyszemű 14—18 K, aprószemű 14—18 K, *tarka* 12—20 K, *lencse* 36—56 K, *borsó* héjas 20—24 K, *lóhere* 150—160 K, *lucerna* 128—132 K, *baltaczim* 24—26 K.

Takarmányvásár. Réti széna 360—580 fillér, muhar 600—620 fillér, zsupszalma 260—320 fillér, alomszalma 220—240 fillér.

Juhvásár. Belföldi hizlalt ürü 33—39 K.

Sertésvásár. Elsőrendű 320—380 kg. nehéz 95—97 fillér, 280—300 kg.-mos 95—96 fillér, öreg 300 kg.-on tuli 90—92 fillér, szerb 88—92 fillér.

Marhavásár. Következő árak jegyeztettek: Hizott magyar ökör jobb minőségű 62—71—, középminőségű 54—62—, alárendelt minőségű magyar ökör 46—54—, jobb minőségű magyar és tarka tehén 42—66—, magyar tehén középminőségű 42—66—, alárendelt minőségű magyar és tarka tehén 42—64—, szerbiai ökör jobb minőségű 50—62—, kivitel —, középminőségű 44—48—, szerbiai bika 44—68—, szerbiai bivaly 34—64—, kiv. — koronáig métermázsánként, élősúlyban.

Budapesti központi vásárcsarnok árai.

Baromfivásár. Tyuk páronként 2:20—2:40 K, csirke 1:00—1:40 K, kappan hizott 0:00 K.—0:00 K.

Tojás alföldi 57—58 K, erdélyi 56—57 K, ládánként. Tea-tojás 100 drb 4:10—4:16 K.

Tejtermékek. Teavaj 1:60—1:90, tejföl 50—56 fillér literenként, főzővaj 1:20—1:60 K, tehénturó 20—22 fillér kg.-ként.

Zöldség. Sárgarépa 100 kötés K. 0:60—1:60 1 q 10:00—12:60, Petrezselyem 100 kötés 0:60—1:60, 1 q 4—8—, zeller 100 drb 14:00—28—, karalábé 2:00—2:40, vöröshagyma 100 kötés 0—, 1 q 12—15—, foghagyma 28—36—, vörösrépa 100 drb 2:40—3:20, fehérrépa, fejeskáposzta 15—24—, kelkáposzta 100 drb 2:00—4:00, vöröskáposzta 00—00—, fejjessaláta 1:40—1:80, kötött saláta 1—2:80, burgonya rózsa 1 q 4:80—5:90, sárga 6:80—6:90.

Független Ujság

kiadóhivatalában

Budapest, IX., Üllői-ut 25., „Köztelek“

kapható:

**HONSZERZŐ
ŐSEINK HISTÓRIÁJA.**
Ára 40 fillér.

Kossuth Emlék

Irta:

CLAIR VILMOS.

Füzet példány ára 40 fillér.
Vászonba kötve 60 fillér.

**KARIKÁS JÁNOS
AMERIKAI KALANDJAI.**

Ára 50 fillér.

Bérmentes küldéssel együtt.

RESZLETFIZETÉSRE
KÉPES ÁRJEGYZEK INGYEN

ÓRÁK ÉKSZEREK
10-ÉVI JÓTÁLLASSAL
KÉSZPÉNZERT, VALAMINT,
JÓTÁLLÁS MELLETT
S-ÉVI
JAVÍTÁSOK

BRAUSWETTER JÁNOS
SZEGEDEN

MAGYARON ELSŐ LEGMAGYORIBB ÉS LEGŐRBB HIRNEVELŐPÁLYIÉTE

CS. ÉS KIR.
KIZÁRÓLAGOSAN
SZAB.
HONOMETER
ÉS MŰÓRAS
FŐTÁLLÁS
A HEMONTÓIR
INGAÓRÁKNAK
STB. STB.
JAVÍTÁSOK

Készpénz kölcsön

földbirtokokra és házakra

a valódi becsérték háromnegyed részéig
20—60 évi törlesztésre. Birtokos fölmondhat
bármikor, pénzintézet ellenben nem.

Lebonyolítás 14 nap alatt.

Konvertálás bélyeg- és illetékmentes.

Semmi előleges költség.

Beküldendő csakis telekkönyvi kivonat és kataszteri
birtokiv-másolat.

Ingtalan- és Jelzálog-Forgalmi-Intézet,
Budapest, VI., Váci-körút 39.

A hatóságok és a legtekintélyesebb földbirtokok által is aján-
lott intézetünk tíz évi fennállása óta 50,000,000 frnyi kölcsönt
szavaztatott meg.

Kurcz Lipót és Társa

photocznikografiai műintézet

BUDAPEST, VIII., Szentkirály-utca 13.

Készít:

mindennemű nyomtatványhoz szükségelt

Clichéket

Chemigrafia, chromotypia, photo-, (auto)-
typia, fametszet stb. utján.

Térképek, tervezetek, alaprajzok

photolithografailag legszébben és legelőszöbben sokszorosítottak.

Vidéki megrendelések pontosan és jutányosan eszközöltetnek.

A budapesti marhavásártéri vásár-pénztár
részvénytársaság:

szarvasmarha, borju, juh, kecske,
bárány és sertések

bizományi eladásával

foglalkozik.

A bizományba küldött állatokat — kísérő nélkül lehet feladni.

A tulajdonosnak az eladásnál nem szükséges jelen lenni.

A feladott állatokra a feladási-vevény ellenében megfelelő

előleget nyújt

hatóságilag megállapított kamatláb mellett.

Vasuti küldemények czimzendők:

Vásárpénztár, Budapest, Ferencváros.

Levél-, sürgöny, telefonczim: „Vásárpénztár—Budapest.“

Árlejtési hirdetmény.

a Budapesten (II. ker. Kis-Rókus és Oszlop-utca között fekvő **kincstári fatelep területén**)
épitendő: 1. állami vegykisérleti és rovarfani állomás, 2. állatelettani, 3. állami vetőmagvizsgáló
intézet felépítése körül felmerülő

**föld, kőmives, elhelyező, Rabitz, kőfaragó márvány, vas, ács, cserépfedő,
szobrász, bádogos, cement-burkoló, aszfalt, padozati asztalos, lakatos, mázoló,
üveges, kárpitos, szobafestő, kályhás, esslingeni redőnyponyva, vízvezeték, villa-
mos világítási, villamos jelzők, villámhárítók, felirati tábla, Breymann rendszerű
födém-munkák elkészítése illetőleg szállítása iránt a következő feltételek mel-
lett nyilvános árlejtés hirdettetik.**

Az egy koronás bélyeggel ellátott ajánlatok legkésőbb

július hó 10-én déli 12 óráig

a m. kir. földművelésügyi miniszterium segédhivatali igazgatójánál (Budapest V. kerület Nádor-
utca, földművelésügyi miniszterium I. emelet 49. ajtó) nyujtandók be.

A beadott ajánlatok a m. kir. földművelésügyi miniszterium kebelében július hó 10-én déli
12 órakor az első emeleti tanácsteremben nyilvánosan felbontatnak.

A munkákra vonatkozó általános feltételek és tervek Czigler Győző műegyetemi tanár és
műépítésznél (Budapest, IV. kerület, Muzeum-körút 37. III. emelet) 8—12 óra között megtekin-
tetők, ugyanott fognak az ajánlati minták, a munkakivonatok a jelentkező vállalkozóknak ki-
szolgáltatni.

Budapesten, 1900. évi június hó 26-án.

M. kir. kísérleti állomások építési bizottsága.

1899. évi forgalom: 26,480 bál.
Felhívjuk
a t. cz. gazdaközönség
figyelmét
a budapesti
gyapju-aukeziókra

melyek az év folyamán több sorozatban, nevezetesen július és szeptember hónapokban tartatnak meg.

Az aukeziókra felküldött és „Gyapjuárverési vállalat Budapest, Dunaparti teherpályaudvar” címzett gyapjuküldemények a M. Á. V. összes vonalain tetemes díjkedvezményben, valamint ingyen raktározásban részesülnek. Bejelentéseket elfogad és mindennemű felvilágosítással szolgál:

Gyapjuárverési vállalat

HELLER M. S. Társa

Budapest, V., Erzsébet-tér 13. sz.

ALFA SEPARATOR (RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG)
 ezelőtt **PFANHAUSER**
ALFA-SEPARATOROK (LEFŐLŐZŐ-GÉPEK)
 MINDENNEMŰ TEJGAZDASÁGI ESZKÖZÖK.
 Tejgazdasági telepek teljes felszerelése.
 * **BUDAPEST** *
 VII. ERZSÉBET-KÖRÚT 45.
 (ROYAL SZÁLLODA)

Gabonáinkat Vetőmagvak

értékesítsük a

legelőnyösebb beszerzése és értékesítése

Magyar Mezőgazdák Szövetkezeténél, Budapest, V. ker., Alkotmány-utca 31. szám.

Szuperfoszfátot,

kénsavas-kálit, kénsavas-ammont, kovasavas-kálit (dohánytrágyázásra)

kénport, (legfinomabb = 78% Chancel oidium ellen)

r é z g á l i c z o t 98-99%

legelőnyösebben szállít a

„HUNGÁRIA“

műtrágya, kénsav és vegyi-ipar részvénytársaság

BUDAPEST, V., FÜRDŐ-UTCZA 8.

„Patria” irodalmi és nyomdai részvénytársaság, Budapest, (Köztelek.)